

Iz velikih dni boja za naše življenje

IZROČILO GAVGARJEVE HIŠE V DOLOMITIH

Šolarji in izletniki, obiščite jo!

V Žirovnikovem grabnu Hrastnice št. 9 je stara stavba, ki nosi ime po nekem stanovalcu ali lastniku, ki je pred dolgimi leti stanoval v tej hiši.

V tej zakotni hiši je od jeseni leta 1942 do spomladi marca 1943. bival CK KPS, malo više v vasi Osredok št. 1 po domače pri Birču pa je v istem času bil del glavnega poveljstva partizanskih čet Slovenije. V Babni gori v hiši pri Glazarju je v tem času taboril Glavni odbor OF Slovenije. Tu je bila tudi izdana takomenovana Dolomitska izjava.

Potem, ki se je že izselil CK KPS iz gavgarjeve hiše so v hajki odkrili v hiši bunker. Hišo so požgali, tedanjio stanovalko Marijo Oblak pa zaprli.

Takoj po osvoboditvi je organizacija ZZB dobrova skupno z družbenopolitičnimi organizacijami obnovila stavbo. Popravili so podstrešje, notranjost pa uredili v muzej. V hišo se je tudi naselila pregnana stanovalka Marija Oblak. Ta skromni muzej pri Gavgarju je dolga leta sameval, stavba pa je že propadala, saj organizacija ZZB VVI Dobrova ni imela zato potrebnih denarnih sredstev. Na predlog organizacije ZB VVI Dobrova in predsedstva ZZB občine Ljubljana Vič-Rudnik se je ponudilo lovski družini Dobrova, da bi stavbo prevzela v svojo oskrbo. Lovska družina Dobrova pa se je obvezala, da bo stavbo obnovila in vzdrževala, v eni izmed sob pa uredila spominski muzej NOB. Svojo nadlogo in obljubo je LD zadovoljivo in pohvalno izpolnila.

Del prostorov je preuredila za svojo uporabo, to je za seje in sestanke. Na novo je tudi prekrila in obnovila že razpadajočo streho. S pomočjo Muzeju NOB Slovenije je urejen in obnovljen muzej NOB, ki zelo nazorno prikazuje v slikah in napisu bivanje CK KPS in posamezne borbe v Dolomitih. Krajevna organizacija ZB VII Dobrova je ob obletnici »40 let svobode« po dolgem zbiranju gradiva iz NOB v dveh predsobah uredila stalo razstavo.

V prvi predsobi so slike vseh padlih borcev in žrtev fašizma KS Dobrova, razporejene po abecedi in po vaseh, ki se nadaljujejo tudi v drugi predsobi. Levo je seznam Vaške zaščite, ki je 7. maja 1942 v Žirovnikovem grabnu napadla italijansko kolono in iz nje izšla zmagovalka. Viden je tudi bunker, v katerem je še ohranjen pisalni stroj in še nekaj predmetov. Razstavljena je tudi zastava AFŽ Šujica, priznanja in pohvale organizacije ZZB VVI Dobrova.

V drugi predsobi, ki je nadaljevanje prve sobe so slike glavnih spomenikov tega kraja, slike poedinih taborišč v katerih so umirali in trpeli krajanji KS Dobrova. Razstavljena je tudi obleka, kakršno so nosili interniranci v nemških taboriščih. Desno iz druge predsobe kaže pušči-

ca v klet, kjer je še ohranjen banker v katerem so se v času hajke skrivali člani KPS Slovenije. Če obiskovalec pregleda in delno prebere zapise v stalni razstavi in muzeju narodne osvoboditve dobi zelo točen pregled o trpljenju in borbi v času NOB v Dolomitih.

Priporočamo, osnovnim in drugim šolam, da si na kraju samem ogledajo muzej in stalno razstavo, ter se tako seznanijo z zgodovino in borbo v Dolomitih. Da bi obiskovalec muzeja in stalne razstave pri Gavgarju dobil še boljše pregled, naj bi začel z ogledom že na Dobrovi pri centralnem spomeniku. Na tem spomeniku je napisanih 100 padlih borcev in žrtev fašizma. Na pokopališču Dobrova pa je pokopanih 45 borcev in aktivistov OF. Po Polhograjski cesti naj bi se napotil in ustavil v vasi Šujica, kjer bi si desno pri avtobusni postaji ogledal spomenik NOB v spomin narodnemu heroju Ivanu Bizjaku, ki je bil komandir Rašiške čete in je že leta 1941 padel v neposredni bližini. Desno bi se napotil po poljski poti in že bi zagledal sredi polja pritično hišo pri Dolničarju. Na hiše je spominska plošča z posvetilom, da se je v njej rodil narodni heroj Vladimir Dolničar-Rudi, ki je leta 1943 padel v Belški grapi. Nadaljeval bi pot po polhograjski cesti in se ustavil v vasi Gaberje pri Kelnaču, kjer stoji hiša, na njej pa plošča z posvetilom, da se je v njej rodil komandant Dolomitskega odreda Franc Rihar-Radovan. Bil je ujet, obsojen na smrt in ustreljen v Ljubljani v Gramozni jami leta 1943. Nadaljevali bi potovanje še po Polhograjski cesti in v Žirovnikovem grabnu pri trgovini zavil na desno in še kakih 400 m zavil na levo, kjer stoji Gavgarjeva hiša, kjer je muzej.

To je najkrajša pot, ki si jo lahko z malo truda ogledamo. Če bi si kaka skupina ali posameznik hotel ogledati vsa spominska obeležja, ki so na območju KS, to je spominska plošča v Hrastnicah kjer je 7. maja 1942 Narodna zaščita napadla iz okoliških vasi, v kateri borbi je italijanska kolona imela velike izgube. Grobnico na Hruševem, kjer je bilo po vojni pokopanih 7 partizanov, ter partizanski dom na Ključu.

Obveščamo vse obiskovalce, ki si želijo ogledati muzej in stalno razstavo in muzej NOB, pri Gavgarju Hrastnice št. 9 in to: od 1. aprila do novembra vsako zadnjo nedeljo v mesecu od 9. do 12. ure, ob vseh republiških in državnih praznikih od 9. do 12. ure, če bi si skupine izven navedenega časa hotele ogledati muzej pri Gavgarju naj se javijo na organizacijo ZZB VVI Dobrova na tel. št. 641-050 Matija Pečenik, tel. št. 641-053 tov. Meri Božičnik, tel. št. 641-147 Jože Komat, kjer se lahko dobi ključ in vodiča za ogled muzeja.

JOŽE KOMAT

Maček Muri

Zelo nam je všeč knjiga Kajetana Koviča Maček Muri. Krasne so tudi ilustracije. Radi poslušamo glasbo s kasete, ko poje Neca Falk.

Razveselili smo se novice, da bomo šli gledat predstavo o Mačku Muriju. Tovarišica nam je povedala, da so predstavo pripravili učenci in tovariši iz osnovne šole Veljko Vlahovič iz Kosez.

Dan je bil zelo pust. Deževalo je kot za stavo. Slabe volje smo se odpravili v Šiško. Naša slaba volja je postala še slabša, ko smo morali stati pred zaprtimi vrati kina. Mislili smo, da s predstavo ne bo nič.

Kar naenkrat so se vrata odprla. Iz dvorane se je vsula množica veselih otrok.

Sedli smo v prvi dve vrsti. Predstava se je začela. Na oder je prišla množica nastopajočih živobarvnih muck. Vsi so plesali, prepevali ob veseli glasbi. Muca Maca pa je diren-

daj mirno opazovala s svojega ležišča. Veseli dogodki so se vrstili z veliko naglico. Kar naenkrat se je v tej množici na skiroju pokazala tudi prelepa Muca Maca v svojem bellem kožuščku. Maček Muri jo je povabil na kosilo.

Zelo zanimiva je bila tudi nogometna tekma med moštvo mačk. Reporter je poročal zanimivo in smešno.

Na poseben način nas je zabaval tudi Čombe. Ta strašni ropar je zagotavljal, da bo njegova vreča kmalu polna denarja. Toda obrnilo se je drugače. Padel je v roke prave.

Za konec so igralci zapeli pesem Sedmi kontinent.

To zanimivo in lepo predstavo bi si najraje ogledali še enkrat. Želimo, da bi jo videlo kar največ otrok tudi izven naših meja. Predstava je res lepa!

Učenci 4. razreda,
Zavoda za slepo
in slabovidno mladino,
Ljubljana, Langusova 16

Z LETNE KONFERENCE ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE

Vsebina dela narekuje množičnost

Delo naše občinske zveze prijateljev mladine dostikrat ostane neopaženo, neomenjeno, kljub temu pa je zelo obsežno in nepogrešljivo. V naši občini imamo 17 društev prijateljev mladine, lahko pa bi jih bilo še več, če bi bila rešena nekatera zakonodajna vprašanja, na katera je naša Zveza že pred časom opozorila.

Prav delovanje društev prijateljev mladine oziroma problemi ob njihovi ustanovitvi in obstoju so bili ena od glavnih točk na letošnji letni konferenci naše občinske organizacije. Društva prijateljev mladine so se v zakonodaji znašla v istem košu s profesionalnimi društvi, kot je na primer negometno, prav tako morajo biti napisana v sodnem registru, oddajati letna finančna poročila in še kaj. Prav zaradi vse te pravzaprav odvečne administracije je zamrlo delo marsikaterega društva. V njih namreč delajo ljudje, ki so pripravljene za mladino veliko narediti, vendar pa je to njihovo volontersko delo, ki ga opravljajo poleg službe in vsakodnevnih obveznosti, zato jih obilica nepotrebne administracije od tega odvrča. Naša občinska Zveza predlaga, da bi bilo dovolj, če bi bilo društvo registrirano na občini, kjer bi skrbeli tudi za njihovo delo oziroma z njimi sodelovali.

Na konferenci je bilo izrečene veliko kritike tudi na nezanimanje mladinske organizacije za delo ZPM, čeprav so pravzaprav pionirji bodoči člani mladinske organizacije, prav zato bi se morala zanje in za njihovo vzgojo v bodoče mladince še posebej zanimati.

Varnost v cestnem prometu, prometna vzgoja in skrb za ta del vzgoje pionirjev in cicibanov je v naši občini zelo izrazita, čeprav številne mlade žrtve prometnih nesreč porajajo dvome o tem.

Delegati na konferenci so ob tem poudari-

li, da že ves čas vzbujajo skrb premajhna pozornost srednjih šol do tega vprašanja. Vsa skrb ki jo temu vprašanju posvečajo v osnovnih šolah, je v srednjih izničena. Poleg tega pa se številne nesreče mladih ljudi ne zgodijo le zaradi neznanja cestnoprometnih predpisov, ampak predvsem zaradi obestnosti mladincev, ki ne spoštujejo dovolj niti staršev niti profesorjev v šoli in s tem tudi njihovih nasvetov ne.

Naša Zveza prijateljev mladine je v zadnjih letih veliko naredila za to, da bi čim večjemu številu otrok omogočila letovanje ob morju, zato je bilo ureditvi letovišča v Pacugu posvečene veliko skrbi. Za akcijo Dinar za Pacug nam je v občini uspelo zbrati toliko denarja, da je bilo mogoče sanirati vse najbolj problematične objekte, lani je Pacug dobil še eno novo hišico, urejeno pa je bilo tudi športno igrišče. Lani je v Pacugu sedem ali deset dni preživel skoraj 2.500 otrok, 700 se jih je naučilo plavati. Vedno večjo veljavo dobiva tudi zimska baza Dom borcev in mladine v Zapotoku, kjer je letošnjo zimo zimovalo več kot 300 malih cicibanov in pionirjev.

V našem poročilu z letne konferenc viške Zveze prijateljev mladine ne moremo tudi mimo pohval, ki sta jih bili deležni obe delavki na ZPM Vesna Čeč in Branka Lampe. Dejstvo je namreč, da vse delo skupaj z vsemi vprašanji okrog letovanja otrok v Pacugu in Zapotoku opravita sami, medtem ko imajo po nekaterih drugih občinah za ta vprašanja zaposlene dodatne delavce.

Na letni konferenci so delegati slišali tudi poročilo z letne pionirske konference v naši občini in tudi sklepe, ki so jih mladi delegati pripravili za republiško pionirsko konferenco – sklepi so dokaz, da mladi pionirji niso le pasivni spremljevalci dogajanja okrog sebe, da marsikaj opazijo, tudi napake nas, odraslih, in da o svojem delu in prihodnosti veliko razmišljajo.

Viški pionirji in mladinci

o samoupravljanju v osnovnih šolah

Vsako leto osnovnošolci pripravimo po eno problemsko konferenco, na kateri vsi spregovorimo o problemih, ki nas težijo in svoje ustvarjalne sklepe posredujemo širši družbeni skupnosti.

Samoupravljanje osnovnošolcev zagotavlja možnosti za spoznavanje, osmišljanje in predvidevanje prihodnosti. Prihodnost socialistične preobrazbe, za katero si prizadevamo, moramo dojeti le, če težimo k njej, če si jo želimo že v zgodnji mladosti spremeniti v sedanjosti. S tem, da jo spremenimo v sedanjost, osvajamo to prihodnost!

Na vseh osnovnih šolah v naši občini so na to temo potekale živahne razprave, ki so jih pripravila predsedstva odredov s predsedstvi OO ZSMS s pomočjo mentorjev. Najprej smo se o tem pogovarjali v pionirskih oddelčnih skupnostih, nato na odredni konferenci in vse oblikovane sklepe strnili na občinski problemski konferenci 20. marca 1986 v organizaciji Občinske zveze prijateljev mladine Vič-Rudnik. Povzetek sklepov in stališč, naše občinske konference, ki jih bomo posredovali tudi na Republiški problemski konferenci v Brežicah 11. aprila 1986:

1. Pionirji in mladinci bi radi več odločali o prehrani učencev, organizaciji kulturnih, športnih in naravoslovnih dni.
2. Nekaterih interesnih dejavnosti npr.: računalništva, tuji jeziki ni moč organizirati, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.
3. Želimo, da bi bili vsi razpisi za literarne in likovne prispevke ter natečaje v slovenskem in jugoslovanskem merilu znani že v septembru, t. j. v začetku šolskega leta.
4. Predlagamo, da bi časopisne hiše šolam po nižjih cenah poslale papir za tiskanje.
5. Delovni zvezki in učbeniki naj bodo vezani kvalitetneje.
6. Predlagamo, da bi bilo več medsebojnega obveščanja med šolami.
7. V predsedstvih organizacij in društev se pojavljajo vedno isti učenci, ki so pripravljene in sposobni delati. Bilo bi prav, da bi se pri teh nalogah zvrstilo več učencev.
8. Samouprava osnovnošolcev v krajevnih skupnostih je premalo zaživela. Krajev-

ne skupnosti se povežejo s šolo, ko potrebujejo in izvršujejo določene akcije. Za organizacijo proslav ipd. Čeprav smo o tej temi že imeli problemsko konferenco, se stanje ni izboljšalo.

Mladinci, ki se že srečujejo s problemi usmerjenega izobraževanja, so imeli tudi tu nekaj pripomb:

1. Tudi v srednjih šolah naj bi bila urejena prehrana – vsaj en obrok dnevno, kar je glede na njihove urnike nujno!
2. Tudi uvedba menjave učbenikov bi bila zelo koristna!
3. Štipendije naj bi res omogočale šolanje socialno šibkim učencem.

Zaključujemo z željo, da bi nas ta problemska konferenca še bolj približala samoupravljanju!

S temi zaključki so pionirji seznanili delegate redne letne konference Občinske zveze prijateljev mladine Ljubljana Vič-Rudnik.

IZ DOBROVE

Prvi radioamaterji na osnovni šoli 7. maja

V prostorih radiokluba »Bober« YU 3 D1A v Vnanjih Goricah so dne 9. 4. 1986 po sedemmesecnem tečaju pred regijsko izpitno komisijo zveze radioamaterjev Slovenije opravljali izpite za radioamaterje – operatorje kandidati za C. D. E in F klaso.

Vseh 12 kandidatov je uspešno opravilo izpit in sicer:

5 kandidatov – C klaso

5 kandidatov – E klaso

1 kandidat – F klaso

1 kandidat – C. D. in F klaso.

Med novimi radioamaterji-operatorji so tudi 3 učenci in učitelj z Osnovne šole 7. maja Dobrova.

Na šoli že imamo sprejemno-oddajno postajo majhne moči QRP-80, zato bomo lahko mi mladi radioamaterji svoje znanje tudi praktično preizkusili in utrdili z vrstniki doma in po svetu. Upamo tudi, da bomo uspeli ustanoviti lastno radioamatersko sekcijo v povezavi z matičnim klubom »Bober« YU 3 D1A iz Vnanjih Goric.

Naš pozdrav: 73!
Radioamaterji iz
Osnovne šole 7. maja